

PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK ÁTTEKINTŐ VIZSGÁLATA A SZÉKELYFÖLDI MEGYÉKBEN

A COMPREHENSIVE OVERVIEW OF FINANCING PROGRAMMES IN THE COUNTIES OF SEKLERLAND

KOZOMOS EMŐKE

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Csíkszeredai kar

kozomosemoke@yahoo.com

DOI: 10.59357/ProSciRural.2022.2.05

Összefoglalás

Az elmúlt években Romániában, ezen belül Székelyföldön jelentős számú Európai Unió és Magyar Állami támogatás valósult meg. Ebből adódóan pályázati pénzek segítségével jelentős fejlődést láthatunk Erdély központi régiójában. A 2014-2020-as pályázati ciklus képezte a mesterképzésem kutatási időintervallumát, amelyben figyelembe vettem a POR, a PNDR, a PNDL programokat majd a Start Up, a BGA és a Pro Economica támogatási lehetőségekre is kitértem. A témával kapcsolatban a három székelyföldi megyére (Maros, Hargita és Kovászna) leosztott összegeket egyesítettem és kategorizáltam. Főbb kutatási kérdések a következők voltak: Románia középrégiójából Székelyföld mekkora támogatást élvezhetett, mit kell tudnunk a három székelyföldi megyéről, az adott megyében hány falu és hány város, municípium számíthatott és kapott támogatást, illetve milyen regionális, illetve helybéli különbségek vannak az adott térségekben, és Románia viszonylatban Székelyföld hogyan szerepelt a pályázatok elnyerése céljából. A mesteri dolgozatom alapján készült tanulmányban ezeknek a kérdéseknek az elemzésével foglalkozok.

Kulcsszavak: Európai Unió, székelyföldi megyék, fejlesztési programok, pályázati lehetőségek

Szakirodalmi szempontok

A Székelyföldi Régiót a három székelyföldi megye alkotja (egységes megyerendszer): Maros, Hargita, Kovászna. A három székelyföldi megye ugyanakkor Románia Közép vagy más néven Központi Régiójába tartozik. A megyék ily módon történt besorolására 1998-ban a 151 – majd ezt követően a 2004-es 315-ös törvény szabott ki rendeletet, tehát megalakult Románia fejlesztési régiója. Az országban többségben élő emberek kultúrájától és szokásaiktól eltérően a magyar lakta térség területi, földrajzi, kulturális, gazdasági, humán erőforrásaiba egyaránt egy érdemleges befektetést tűzött ki célul a már említett rendelet mely egy olyan ország központi fejlettségét hivatott elérni, amely az egész ország fejlődésének gyümölcse lehet (Catană–Șeuleanu 2009; Bátorfy–Sipos, 2020).

A 2014–2020-as támogatási ciklusban az EU a munkaerő foglalkoztatása terén elszeretné érni, hogy 2020-ra a 20 és 64 éves korosztályokban elő emberek száma 75%-ra növekedjen, emellett az európai lakosságot szeretnék a legnagyobb mértékben felhasználni munkaerő szempontjából, új munkahelyek és a gazdaság fellendítésével ösztönözve őket. Az oktatás terén az unió 2020-ra szeretné legalább 20 millióval csökkenteni azoknak az embereknek a számát, akik társadalmi kirekesztettségük, illetve a szegénység miatt nem tanulhatnak, nem kaphatnak megfelelő iskolai képzettséget. Emellett 10% alá szeretné azon lakosok számát csökkenteni, akik idő nap előtt kimaradtak a megfelelő iskolai képzésekből vagy abbahagyták azokat (Medve-Bálint–Scepanovic, 2020). Az innováció terén az a határozat született, hogy az Európai Unió GDP-jének 3%-át kötelezően a kutatás – fejlesztés közegében kell felhasználni. Külön figyelmet fordít a régiókon belüli innovációra és digitalizációra, valamint a kis és középvállalkozások fejlesztésére, megalakulására (Kengyel, 2019).

Energetika terén figyelembe véve az éghajlatváltozás viszontagságait az a megoldás előrelátható, hogy az 1990-es adatokat figyelembe véve és ezekhez hasonlítva 20%-al kell csökkenteni az üvegházhatású gázok kibocsátását, plusz a megújuló energiaforrások terén szintén 20%-os növekedést várnak el a programtól. Mindezzel az energia hatékonyságot nagymértékben tudják majd növelni. (Savoiu et al., 2017). Persze ezeken a területeken minden tagállamnak joga van sajátos célokat kitűzni ezen hét év alatt, mivel az Európai Unió célja ebben a támogatási ciklusban nem más minthogy a még mindig létező társadalmi, területi és gazdasági különbségeket javítsa és a lehető legkisebb szintre csökkentse.

Az egyik fő támogatási alapként az Európai Szociális Alap szolgál, melynek célja azon embereken való segítségnyújtás akik ki vannak szolgáltatva a társadalmi eltaszítottságnak, a szegénységnek és a sebezhetőségnek. Jellemzői: az EU-n belüli oktatásra, munkahelynyújtásra, foglalkoztatásra fókuszál. Erre a beruházási alapra az Európai Unió 2014–2020 évek között több mint 80 milliárd eurót különít el, amely a humán tőke beruházási projektek megvalósulását hivatott létrehozni, emellett ebből az összegből 3,2 milliárd euró a fiatal lakosság foglalkoztatására kell, hogy beruházásra kerüljön. A beruházási alap összegének 20%-át a szegénység elleni küzdelemre és a társadalmi befogadottságra szánják – ez a már korábban is említett tematikus koncentráció, melynek céljai a következők: a társadalmi befogadás segítése, az oktatás és egy életen át tartó tanulás elősegítése, az intézmények fejlesztése és korszerűsítése, munkaerő hatékony felhasználása/mobilizálása (European Commission, 2017).

Végző soron Románia az 2014–2020-as években a megkapott támogatottsági összegét a következő intézkedésekre hivatott fordítani: nagy figyelmet kell fordítania az épületek energiafelhasználására, mivel ezzel az intézkedéssel a megcélzott terv nem más minthogy egy egyre inkább alacsonyabb szén-dioxid kibocsátású gazdaságban vegyen részt; modern, megfelelő eszközökkel és tanulmányi rendszerrel rendelkező intézmények magas minőségű képzéseket tudjanak nyújtani dolgozóik és tanulóik számára egyaránt; javítani a városok életminőségét; zöldövezeteket létrehozni, kifejleszteni a megkívánt területeken; hátrányos helyzetű települések támogatása; egészségügyi intézményeket és szolgáltatásokat fejleszteni; közszolgálati szektorban dolgozók munkáját elősegíteni/fejleszteni például az intézmények javításával; a munkaerőpiac igényeihez mérten szak képezíteni a lakosságot; a gazdasági szektorban tevékenykedő kis és középvállalkozások megalakulását, továbbfejlesztését, beruházásaikat támogatni; utak rehabilitálása (Marinas–Prioteasa, 2016).

Az említett szempontok szerint Románia szemszögéből a kivitelezési terv a következő: az ország területén bárhol, de leginkább a kevésbé fejlett régiókban több mint 500 ezer ember részesülhet jobb közösségi és egészségügyi szolgáltatásokban; csökkenteni szükséges az energiafogyasztást a magán- és középületekben egyaránt; a kis- és középvállalkozások szektorában több mint 5 ezer vállalatot fognak támogatni, amelyek hozzájárulnak a munkatermelékenység közel 50%-os növekedéséhez azokban a régiókban, amelyek elmaradottabbak a fejlettségben; oktatás terén az ország lakosságának 30 illetve 35 év közötti személyei a tervek szerint kötelezően megfogják kapni legalább a középiskolai végzettséghez szükséges megfelelő oktatást; több mint

kétezer utat fognak rehabilitálni különösen a fejletlenebb régiókban; a tömegközlekedési szektor fejlesztését tekintve szintén a kevésbé fejlett régiók élveznek előnyt – ez a fejlesztés 140 millió utasforgalmi növekedést fog majd jelenteni évente; 45 kulturális emlékmű rehabilitálására is sor kerül; azok a kis- és középvállalkozások, amelyek innovatív iparágakban tevékenykednek és egymást kiegészítik, részesedésül körülbelül 4%-os növekedésre számíthatnak így az ország területén 11%-al növekedhet a kisebb vállalkozások túlélési szintje; emellett a városokban 224 ezer négyzetméternyi zöldterületet fognak kialakítani (European Commission, 2015).

Anyag és módszertan

Kutatási célok

A tanulmány alapját képező kutatásban a székelyföldi megyékben, Maros, Hargita illetve Kovászna megyékben a 2014-2020-as pályázati időszakban történő támogatási programok eredményeit összegzem és vizsgálom. Külön kitérek kisebb bemutatásként mindenik programra (POR, PNDL, PNDR, Start Up, Pro Economica, BGA), majd ezek után mindegyik programnál külön tárgyalom az elbírálásra benyújtott pályázatok számát összegeikkel együtt megyékre leosztva, illetve a jóváhagyott szám/összeg szerinti kimutatással zárom a különböző programok fejezeteit. Összegzés és megoldásként választ szeretnék találni arra a kérdésre, hogy melyik programban melyik székelyföldi megye hogyan teljesített, melyik megye volt első illetve utolsó helyen támogatottsága szerint a teljes pályázati ciklus alatt, az adott megyére jellemző tulajdonságok befolyásolják-e a pályázókészséget, illetve melyik megye van leginkább elmaradva és milyen téren a 2014-2020-as pályázati időszakban szomszédos megyéihez képest, illetve hogyan tudna szomszédjaihoz felzárkózni a fejlettség terén.

Hipotézisek

1. *Hipotézis: Mindhárom székelyföldi megyében a jóváhagyott pályázatok eredményessége terén (számát és összegét vizsgálva) nagymértékben közrejátzott a megye földrajzi helyzete/infrastruktúrája, a népsűrűség illetve a megyét alkotó lakóterületek száma.*

2. *Hipotézis: Elért eredmények tekintetében a 2014-2020-as pályázati időszakban mindhárom megyében azonos támogatási programok dominálnak.*
3. *Hipotézis: Székelyföldön a 2014-2020-as pályázati ciklus elejétől felállítható egy sorrend a LEADER programok terén megpályázott és jóváhagyott összegek függvényében a három székelyföldi megye közt.*
4. *Hipotézis: Elért eredmények tekintetében mindhárom megyében azonos támogatási programok dominálnak, ugyan akkor mindhárom megye az adott támogatási programon belül más és más pályázati tengelyekre fókuszált és segítségével ért el nagyobb sikert.*

Adatforrások

Kutatásomhoz különböző, a 2014-2020-as pályázati időszakra vonatkozó publikációkat, szakirodalmi dokumentumokat/könyveket használtam fel melyek különböző nyelveken, román, magyar és angol nyelven álltak a rendelkezésemre. Tanulmányom legfontosabb részét a Román Statisztikai Hivatal és az Erdélyre vonatkozó statisztikai dokumentumok webhelyei nyújtották a különböző támogatási programok online térben közzétett eredményeire vonatkozó statisztikai adatokkal együtt.

Módszertan

Az elvégzett kutatás kezdeti fázisában fontos volt, hogy megértsem az Európai Unió fejlesztési stratégiáját a jelen helyzetben. Ehhez alapos könyvészeti információgyűjtésre szántam rá magam, mely által később Székelyföld megyéinek létrejöttét/feloszlását is megértettem. A szakkönyveken kívül a kutatási témámmal kapcsolatos információkat tartalmazó folyóiratcikkek, illetve a világhálón közzétett publikációk voltak a segítségemre. A három székelyföldi megyére vonatkozó utolsó felmérési adatokat az erdelystat.ro statisztikai oldalon tudtam megfigyelni. Miután összegeztem az Európai Unió fejlesztési politikáját, kivetítettem mindezt Románia központi régiójában található három székelyföldi megyére és ezt követően a kapott információkat összefüggésbe hoztam a programtípusok eredményeivel. A programtípusok eredményeit a pályázati programok saját webhelyein, önmaguk által közzétett statisztikai adatok alapján vizsgáltam.

Az Európai Unió Regionális politikája

A regionális politika az Európai Unió politikái közül a legfontosabb, hiszen több olyan célt is magába foglal amelyek egytől egyig fejlődést jelentenek az európai nemzetek számára.

Ez a politikai ágazat az Európai Unióban létező összes régiót érint, azon belül pedig minden egyes térséget, várost illetve települést. Főként a nemzetek érdekeit tűzte ki célul: támogatja az új munkahelyek létrejöttét egy városon – régióon belül; a jobb/kellemesebb életminőséget, pontosabban a régióon belüli életminőség javulását; a gazdaság növekedését, versenyképességének a fenntartását ezen belül az üzleti élet fejlődését, valamint a régiók közti gazdasági és társadalmi különbségek csökkentését, akár eltörlését.

Az Európai Unió regionális politikájának fő célja tehát a gazdasági, társadalmi jólét előmozdítása. Mindez egyfajta egészséges versenyt kell, hogy jelentsen a régiók között, amelyeknek fel kell tudniuk venni egymással a versenyt az EU-n belül. A munkanélküliség csökkentése munkahelyek teremtésével az egyik fő célkitűzés. Emellett a fejlődés sok esetben nem csak az adott régióban lesz majd érzékelhető hanem a szomszédos megyékben egyaránt. Így egyes régiók a társadalmi/kulturális és gazdasági téren jelentős eredményt érhetnek el melyekkel nagy befolyással lehetnek saját országaik politikai körülményeire. Összefoglalásként egy olyan következtetést vonhatunk le ebből a beruházási tevékenységből mely egy tömegtermelés utáni időszakot követően, ahogyan Porter (1990) is kihangsúlyozta, egy olyan gazdaságban kell, hogy létrejöjjön melyben a „versenyelőny alapja a tudás, az információ, valamint az innováció felhalmozásának és alkalmazásának képessége, – erre szolgálnak segítségül a regionális finanszírozási programok.

Jelenleg erre a támogatási alapra a 2014 – 2020-as támogatási ciklusban 355,1 millió euró került beruházásra az unió által, amely az Európai Unió költségvetésének majdnem, hogy egyharmadát jelenti, emellett közvetlenül segíti a Bizottság prioritásainak a megvalósulását és az Európai Beruházási Terv céljainak az elérését.

Európai Unió támogatási politikájának módjai

Ez a politikai ágazat három fontos részre tagolható: Európai Regionális Fejlesztési Alap, Kohéziós Alap, Európa Szociális Alap

A fent említett három támogatási csoporttal együtt beszélhetünk még az Európai Strukturális Beruházási Alapokról, amelyet a következő három tényező alkot: Kohéziós Alap, Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap, Európai Tengerügyi és Halászati Alap (POR 2020), (AFIR 2019).

Eredmények

A kutatásomban elvégzett vizsgálatokat alapul véve megállapítom, hogy a korábban megfogalmazott hipotéziseim igaznak bizonyulnak vagy sem.

Hipotézis: Mindhárom székelyföldi megyében a jóváhagyott pályázatok eredményessége terén (számát és összegét vizsgálva) nagymértékben közrejátszott a megye földrajzi helyzete/infrastruktúrája, a népsűrűség illetve a megye területének nagysága.

Logikai szempontból egyértelmű, hogy egy megye minél kedvezőbb földrajzi infrastruktúrával rendelkezik környezetében, annál több és nagyobb lakóterület jön létre, mely eredményképpen maga után vonja azt, hogy az adott megye népsűrűségi tendenciája egyre csak növekszik. A területek nagysága és a népsűrűség automatikusan azt eredményezi, hogy egyre több vállalkozó igényel támogatást létrejövő vagy már létező vállalkozásához, hiszen az innováció nélkülözhetetlen számukra, hogy versenyben tudjanak maradni az ország gazdasági piacán. Mindemellett minél nagyobb területtel és lakossággal rendelkezik egy megye, a megyét képviselő közigazgatási szervek egyre több támogatottsági lehetőségben válnak érdekelté, hogy a megye vagy egy konkrét lakóterület infrastruktúrája, hozzá tartozó megélhetési lehetőségek minél kedvezőbbek legyenek a lakosság illetve a megye gazdasági helyzete szempontjából.

Az általam gyűjtött adatok alapján a három székelyföldi megyében a területi számszerűsítést, népsűrűséget, földrajzi infrastruktúrát és pályázati készséget tekintve a következő sorrendet tudtam felállítani:

1. táblázat: Maros megye adottságainak és pályázatainak az összehasonlítása

MAROS megye	
<i>Jellemzői</i>	<i>Adatok</i>
Teljes közigazgatási területe	6.714 km ²
Népesség	550.846 fő
Lakott területek száma	4 municípium, 7 város, 90 község

Pályázati programok	Adatok
POR	54 db, 476.133.037,21 lej
PNDR	585 db benyújtott pályázat, 661.534.171,33 euro
LEADER	94. - 7.301.913,6 lej, 92.- 52.776.551,2 lej
PNDL	182 db., 730.435.642,83 lej
BGA	6,15 milliárd lej

Forrás: saját szerkesztés

2. táblázat: Hargita megye adottságainak és pályázatainak az összehasonlítása

HARGITA megye	
Jellemzői	Adatok
Teljes közigazgatási területe	6.639 km ²
Népesség	310.897 fő
Lakott területek száma	4 municípium, 4 város, 55 község
Pályázati programok	Adatok
POR	48 db, 401.644.320,2 lej
PNDR	504 db benyújtott pályázat, 107.312.411,1 euro
LEADER	94. - 5.162.102,4 lej, 92.- 39.852.388,8 lej
PNDL	158 db., 507.049.727,1 lej
BGA	7,05 milliárd lej

Forrás: saját szerkesztés

3. táblázat: Hargita megye adottságainak és pályázatainak az összehasonlítása

KOVÁSZNA megye	
Jellemzői	Adatok
Teljes közigazgatási területe	100.293 km ²
Népesség	210.177 fő
Lakott területek száma	1 municípium, 4 város, 34 község

Pályázati programok	Adatok
POR	29 db, 300.296.555,26 lej
PNDR	482 db benyújtott pályázat, 225.127.766,4 lej
LEADER	94. - 23.483.376 lej, 92.- 23.483.376 lej
PNDL	103 db., 386.144.136,1 lej
BGA	7,65 milliárd lej

Forrás: saját szerkesztés

Az elemzési szempontok szerint megfigyelhető, hogy Maros megye területi nagyságában, népességében és települései számában az első helyet foglalja el a három székelyföldi megye közül és ez nincs másként a pályázati típusokban elért eredményei alapján sem. Maros megyét követi a megye tulajdonsági illetve a pályázati összegek nagyságrendi sorrendjében Hargita, majd végső soron Kovászna megye. Tehát az elv, miszerint az adott megye földrajzi infrastruktúrája, településeinek és népességének száma arányosan befolyásolja amazt a pályázati sikereiben, IGAZ. Az I. hipotézis igazolt.

1. Hipotézis: Az elért eredmények tekintetében a 2014-2020-as pályázati időszakban mindhárom megyében azonos támogatási programok dominálnak.

Kutatásom során a rendelkezésemre álló adatokat felhasználva megállapítottam, hogy a jelenlegi pályázati ciklusban eredményeik alapján mindhárom székelyföldi megye azonos támogatási programokat tartott a legelőnyösebbnek céljaik elérése érdekében. Pontosabban mindhárom megye ugyanabban a három támogatási programban érte el jóváhagyott támogatási összegeiből a legnagyobb értékeket.

4. táblázat: Teljes támogatási összegek megyénként a 2014-2020-as ciklusban, százalékos arányban értelmezve

Összegek lej értékben	Maros megye	Hargita megye	Kovászna megye
POR	401644320,2 4,1%	476133037,21 6,2%	300296555,26 3,5%
PNDR	1702375940 17,5%	265397304 3,5%	225127766,4 2,6%
LEADER 94.	7301913,6 0,1 %	5162102,4 0,1%	4143087,84 0,0%

LEADER 92.	52776551,2 0,5%	39852388,8 0,5%	23483376 0,3%
PNDL	507049727,1 5,2%	730435642,8 9,5%	386144136,1 4,5%
BGA	7050000000 72,5%	6150000000 80,2%	7650000000 89,10%
	9721148452	7666980475,24	8589194921,6

(Forrás: Saját készítésű táblázat 2021.10.13)

Az első említett program a PNDR (Nemzeti Vidékfejlesztési Program) volt melyben Maros megye a pályázati ciklus alatt összesen 354.661.654,18 eurót kapott amely a jelenlegi árfolyam szerint számolva (1 euro = 4,8 lej) 1.702.375.940,06 lej, Hargita megye 55.291.105 euro azaz 265.397.304 lej támogatásban részesült míg Kovászna megye 46.901.618 euro pontosan leiben 225.127.766,4 részesült. Ez végső soron azt jelenti, hogy az eddigi adatok szerint Maros megyében a 2014-2020-as pályázati ciklus alatt a PNDR program a megkapott teljes támogatottsági összegek 17,5%- át tette ki, Hargita megyében 3,5%, míg Kovászna megyében 2,6% volt ez az arány. Láthatjuk, hogy mivel Hargita és Kovászna megye nagyobb megmunkálható mezőgazdasági területtel rendelkezik mint Maros megye így a PNDR program által megkapott támogatási összegek szintén nagyobb százalékát képezik a teljes pályázati ciklusban kapott támogatási összegeiből.

A második program mely mindhárom megye adatai alapján dominált a POR (Regionális Operatív Program) program, mely által Maros megye 401.644.320,2 lejhez, Hargita megye 476.133.037,21 lejhez és Kovászna megye összesen 300.296.555,26 lejhez juthatott. Ezen összegek Maros megye teljes támogatottsági összegének 4,1%, Hargita megye összegeinek 6,2%, és Kovászna megye összegeinek 3,5% képezte.

Harmadikként meg kell említenem a PNDL (Nemzeti Helyi Fejlesztési Program) programot melynél Maros megye 507.049.727,1 lej összeget tudhat a magáénak és mindez a támogatottság 5,2% jelenti számára, Hargita megye 730.435.642,8 lej képvisel mely a támogatottsága 9,5 %, Kovászna megye ebben a programban pedig 396.144.136,1 lej tudhat a magáénak 4,5 %-os támogatottsági aránnyal.

Utolsó fontos támogatási program mindhárom megye szempontjából a BGA (Bethlen Gábor Alap). Maros megye mintegy 7.050.000.000 lejjel, Hargita megye

6.150.000.000 lejjel és Kovászna megye 7.650.000.000 lejjel büszkélkedhet 2014-2020 közti teljes BGA támogatási összeg szempontjából. Maros megyében a BGA támogatási arány 72,5%, Hargita megyében 80,2% és Kovászna megyében 89,1 % volt.

Tehát a kutatási érv miszerint mindhárom megyében azonos támogatási programok (PNDR, POR, PNDL, BGA) domináltak összegeik szempontja szerint igaznak bizonyul az említett összegeket és százalékos arányokat megfigyelve. A II. hipotézis igazolt.

2. Hipotézis: Székelyföldön a 2014-2020-as pályázati ciklus elejétől felállítható egy nagyságrendi sorrend a LEADER programok terén megpályázott és jóváhagyott összegek függvényében a három székelyföldi megye közt.

A már korábban említett LEADER programok a 2014-2020-as pályázati időszakban mindhárom székelyföldi megyében nagyon sikeresnek bizonyultak, miszerint olyan helyi akciócsoportokat támogatnak, amelyek jelentősen befolyásolják egy adott térség vidéki fejlődését, illetve olyan csoportok, melyek más nemzet szintű támogatási programban nem tudtak kellő képen érvényesülni.

Kutatásomban két típusú LEADER programra tértem ki: a 92. illetve a 94. alintézkedésre. A 92. intézkedés adatai szerint Maros megyében a megpályázott támogatások száma 231 pályázat volt, melyeknek jóváhagyott összege 52.776.451,2 lejre becsülhető, Hargita megyében 155 db. összege 39.852.388,8 lej, míg Kovászna megyében 104 pályázat jóváhagyott összege 23.483.376 lej jelentett. Látható a pályázatok számának összesítésében és az összegek értékében, hogy Maros megye foglalja el az első helyet, majd ezt követi Hargita megye utána Kovászna megye. A 94-es intézkedés eredménye Maros megyében 12 darab pályázat 7.301.913,6 lejjel, Hargita megye 6 pályázatot tudhat a magáénak 5.162.102,4 lejjel, míg Kovászna megye 5 pályázattal 4.143.087,8 lejt becsülhet. Ahogyan az első hipotézisem igazolásánál bebizonyítottam, várható volt, hogy a LEADER programok eredményei alapján is igaznak bizonyul a következő sorrend: Maros megye rendelkezik a legnagyobb összegekkel és pályázati számokkal, majd öt követi Hargita illetve Kovászna megye szintén betudható annak a ténynek, hogy ezen összegeket befolyásolja a megyék népsűrűsége, településeinek száma és gazdasági fejlettsége, hiszen minél fejlettebb egy megye annál több akciócsoporttal rendelkezhet akik véső soron igénybe veszik a LEADER támogatásokat. A III. hipotézis igazolt.

3. *Hipotézis: Az elért eredmények tekintetében mindhárom megyében azonos támogatási programok dominálnak, ugyanakkor mindhárom megye az adott támogatási programon belül más és más pályázati tengelyekre fókuszált, és segítségükkel ér el nagyobb sikert.*

A már említett négy támogatási program PNDR, POR, PNDL, BGA programok dominálnak mindhárom székelyföldi megye sikeres pályázati összege terén, ugyanakkor ezekben az összegekben van, hogy eltérő pályázati tengelyekre fókuszál mindhárom megye

A POR program 1. tengelyét figyelve, miszerint a technológiai fejlesztésekre pályázhatnak, Maros megye nagyobb összeget tudott megpályázni mint Kovászna megye, Hargita megye ennél a tengelytípusnál nem pályázott. A 2. tengely keretei belül a megyék kis és közép vállalkozás támogatására pályázhattak, szintén Maros majd Kovászna megye a sorrend. A 3. tengelynél hatósági szervek támogatását foglalják össze és a pályázatok száma szerint Maros majd Hargita és Kovászna megye következik. A 4. tengelyen belül a járművekkel környezetkímélőbb közlekedési fejlesztésekre pályázhattak és Hargita megye javára osztották ki a legnagyobb támogatási összeget majd őt követte a sorban Kovászna és utoljára Maros megye. Az 5. tengely a kultúrával kapcsolatos fejlesztések támogatására nyújt segítséget összeg szerint először Kovászna, majd Maros illetve Hargita megyékben. A 6. tengely a környezetkímélő távközlésre fókuszál és ehhez a legnagyobb összeget Kovászna majd Hargita és utoljára Maros megye számára biztosították. A 7. tengely támogatást nyújt a turisztikai fejlettséghez először Maros, majd Hargita és végső soron Kovászna megye részére. A 8. tengely az egészségügyi fejlesztésekre irányuló kiosztott összegei szerint először Maros majd Kovászna és Hargita megye részére. A 9. tengely szociális támogatásokat nyújt mindhárom megye részére összeg szerint Maros megyében először majd Hargita és Kovászna megyében egyforma támogatási összeggel. A 10. tengelynél az iskoláztatásra irányuló támogatási összeget tekintve egyedül Kovászna megye szerepel. A 11. tengely az ingatlanokat helyezi előtérbe és ehhez támogatást kínál Hargita megyének. A 12. tengely esetében bármilyen az előbbiekben felsorolt támogatási összegek mellé pályázhattak és kaptak támogatást összegek szerint Maros majd Hargita és Kovászna megyék. A 13. tengely a városi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott támogatást először Maros majd Hargita megyében.

Ugyanakkor kutatásomban kimutatható a PNDR programon belül, hogy Maros megye a legnagyobb összeget a kis és középvállalkozások fejlesztésére, míg Hargita megye a községfejlesztésekre, és Kovászna megye a mezőgazdasággal kapcsolatos fejlesztésekre kapta.

A PNDL program mindhárom megye számára az utak rehabilitálása érdekében hagyta jóvá a legnagyobb támogatási összegeket.

Láthatjuk, hogy majdnem minden egyes megemlített támogatási tengelyen belül változó a székelyföldi megyék számára elbírált összeg, hiszen több esetben mindhárman más és más fejlesztésekben érdekeltek a leginkább. A IV. hipotézis igazolt.

Összefoglaló

Tanulmányom alapját a székelyföldi megyékben aktuális támogatási programok pályázati eredményei képezik. Az elvégzett kutatásom aktualitását képezi, hogy Romániában nemcsak az Európai Unió csatlakozást követően léteztek támogatási programok, melyek segítségével Románia jelentősen fejlődött mint régió és tagállam egyaránt, hanem mind a mai napig ezek a támogatási lehetőségek léteznek és egyre több lehetőséget kínálnak fel az Unió országaiban, még pontosabban az országokat képező régiókban. Az aktuális pályázati ciklus regionális és országos téren jelenleg a 2014-2020-as pályázati időszakot foglalja magába, így kutatásomat a leszögezett érvényben levő támogatási programtípusok támogatási adatai vizsgálatával és összegzésével kezdtem, melyeket az országos statisztikai hivatal honlapján és a programtípusok saját adatbázisaiban találtam.

Természetesen ahhoz, hogy megértem az Európai Unió fejlesztési stratégiáját a jelen helyzetben alapos könyvészeti információgyűjtésre szántam rá magam, mely által később Székelyföld megyéinek létrejöttét/feloszlását is megértettem. A szakkönyveken kívül a kutatási témámmal kapcsolatos számos információt tartalmazó folyóirati cikk illetve a világhálón közzétett publikációk álltak a rendelkezésemre. A három székelyföldi megyére vonatkozó utolsó felmérési adatokat az erdelystat.ro statisztikai oldalon tudtam megfigyelni. Miután értelmeztem az Európai Unió fejlesztési politikáját, kivetítettem mindezt Románia központi régiójában található három székelyföldi megyére, majd ezt követően a kapott információkat összefüggésbe hoztam a programtípusok eredményeivel.

Az elemzés következtetései

- Mindhárom székelyföldi megyét nagymértékben befolyásolja támogatási összegeik terén a megye infrastruktúrája földrajzi, népességi és gazdasági értelemben egyaránt, hiszen minél nagyobb egy megye városiasodott területe, annál nagyobb összegeket volt képes megkapni a lokális fejlesztési programok tengelyeiből, vagy minél nagyobb egy megye mezőgazdaságilag megművelhető területe, annál nagyobb összeget képes felhasználni azok fejlesztésére.
- A pályázati tengelyek közül az a megye, amely nagyobb lakóterülettel rendelkezik, komplexebb fejlesztési stratégiát tud kitűzni magának, és ehhez nagyobb összegeket képes megkapni az utak aszfaltozása, kis és közepes cégek fejlesztése és a csatornázások, vízelvezetések terén.
- Mivel mindhárom megye a támogatási programok különböző tengelyeiben különböző összegeket kapott meg, ebből azt a következtetést sikerült levonnom, hogy Maros megye leginkább a vállalkozások fejlesztésére, a megyei utak európai utakkal való összeköttetésére és a technológiai fejlesztésekre helyez nagyobb hangsúlyt, míg Hargita megye a településekkel és a egészségügygel kapcsolatos fejlesztésekre fókuszál, Kovászna megye pedig a mezőgazdasági tevékenységekre. Ennek két magyarázata lehet: egyik az, hogy a fejlesztésre váró területek mindhárom megyében azért különböznek, mert x megye az adott területen már sokkal fejlettebb mint y megye, vagy mert x megyében nem lehetne annyira kiaknázni azt a területet felhasználás szempontjából mint y megyében.
- A PNDR programtípust figyelve láthatjuk, hogy a pályázási kedv kicsit sem volt rosszabb a három székelyföldi megyében, mint az ország többi régiójában, hiszen: Romániában összesen 53.498 db. pályázatot adtak le elbírálásra és 1.570 db ebből Székelyföldé volt. Ugyanakkor Romániában ebben a programban 2014-2020 között 3.948.150.251 euró értékben pályáztak az egyének, míg ebből 2.228.918.141 eurót hagytak jóvá 1.719.232.110 euróval kevesebbet mint a kérelem. Ezen belül Székelyföld 281.964.914,40 eurót kérelmezett és ebből 152.625.329,20 eurót kapott meg.
- Fejlettség szempontjából bizonyos szinten feltudja venni egyik székelyföldi megye a másikkal a versenyt, viszont egy és azonos szintre soha nem lesznek

képesek lépni, hiszen a fejlesztési területeket a megyét alkotó szegmensek befolyásolják. Vagyis egy majdnem kétszer akkora megyével fejlesztés terén egy majdnem kétszer kisebb megye soha nem fog tudni azonos lenni az eredmények tekintetében.

Zárógondolatként megjegyzem azt, hogy bár a 2014-2020-as pályázati ciklus előtti 2009-2013-as támogatási időszakot nem elemeztem, mégis a kutatásom eredményei tükrözik azt, hogy évről évre, támogatási programról támogatási programra egyre több alany képes érvényes/elfogadtató pályázatot benyújtani, és úgy gondolom mindez a már eddig megszerzett pályázati tudásnak, a folyamatosan növekvő tapasztalatnak és az egyre jobb és gyorsabb információáramlásoknak köszönhető.

Felhasznált szakirodalom

- Bátorfy, A.–Sipos, Z. (2020): A Magyar állam terjeszkedése grafikonokon és térképeken, <https://atlo.team/a-magyar-allam-terjeszkedese-grafikonokon-es-terkepeken/>, Letöltés ideje: 2020.10.11
- Catană, A.–Șeuleanu, D. (2009): Finanțări europene pentru proiecte ce presupun activități de cercetare, dezvoltare, inovare. Bukarest, Contaplus Kiadó.
- Comisia Europeană (2017): 60 de motive bune pentru Uniunea Europeană – https://ec.europa.eu/romania/sites/romania/files/brosura_romania_64_pag_juncker.pdf - 13 old, Letöltés ideje: 2020.03.19
- Comisia Europeană (2015): A Monte Carlo Method Simulation Of The European Funds That Can Be Accessed By Romania in 2014-2020, 19 -22
- Data Deschise AFIR (2019): <http://opendata.afir.info/DataBrowser/APDRPData/ProiectePNDR2020#param=NOFILTER--DataView--Results>, Letöltés ideje: 2019.11.19
- Kengyel, Á (2009): Kohézió és finanszírozás. Budapest, Akadémia Kiadó.
- Marinas, L.E.–Prioteasa, E. (2016): Spotlight on Factors Influencing the Absorption Rate of EU Funds in Romania, 2016, 6- 12 old., 2021.01.19, Szováta (megtekintés)
- Medve-Bálint, G.–Šćepanović, V. (2020): EU funds, state capacity and the development of transnational industrial policies in Europe's Eastern

periphery, Review of International Political Economy, 27:5, 1063-1082, DOI: 10.1080/09692290.2019.1646669

POR (2020): Programul Operational Regional 2014-2020 in regiunea centru, <http://regio-adrcentru.ro/1-consolidarea-cercetarii-dezvoltarii-tehnologice-si-a-inovarii/>, Letöltés ideje: 2020.01.10

Savoiu, G.–Tudoroiu, L.–Burtescu, E. - Dumitrescu, V. (2017): Az EU legfontosabb beruházási politikája, https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/policy/what/investment-policy/, Letöltés ideje: 2020.03.01

Abstract

In the latest years, in Romania, including Szeklerland / Székely Land, an important number of support projects from the EU have been accomplished. Besides these, every year, application opportunities also emerge, as part of the programmes funded and approved by the State of Hungary.

In the application cycle from 2014 to 2020, I have considered the programmes POR, PNDR, PNDL. Afterwards, I addressed the opportunities for start up support BGA and Proeconomica. Within this scope, I aggregated and then categorized the amounts granted for the three counties of Szeklerland / Székely Land (Mures, Harghita and Covasna). I have also drawn on several research themes, such as: the scale of the support granted to the three Székely counties as part of the Central Romania Region, for a given county; how many villages and cities/towns expected and were granted the support; the regional or local differences in the given area; how did Szeklerland / Székely Land evolve compared to the overall project approval in Romania.

Keywords: European Union, counties of Szeklerland, support projects, tender possibility.